

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

рівня зрілості, здатен не лише виконувати музику, а й перетворювати її на живий, емоційний досвід, що запам'ятовується. Ця здатність підкреслює значення мистецтва як засобу спілкування та вираження внутрішнього світу артиста.

Отже, дослідження специфічних рис прояву артистизму виконавця-співака свідчить про те, що артистизм є складним та багатограним явищем, яке складається з різних елементів. Хоча вокальні здібності залишаються важливими, саме емоційна виразність, сценічна присутність та комунікація з аудиторією відіграють ключову роль у формуванні успішного сценічного образу. Таким чином, артистизм виконавця-співака не лише підвищує рівень виконання, але й значно впливає на сприйняття музики слухачами, підкреслюючи необхідність комплексного підходу до розвитку виконавських навичок у сучасному мистецтві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гришина О., Гришина В., Юрчук О. (2021). Артистизм як особистісна характеристика виконавця-піаніста. *Педагогіка*. Вип.3, ч.1. С. 192–198.
2. Чень В. (2017). Специфіка й структура виконавського артистизму майбутніх викладачів вокалу та педагогічні принципи його вдосконалення. *Психолого-педагогічні науки*. No 1. С. 90–95.

ХУ СЯОСЯ,

здобувачка другого рівня вищої освіти,
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського».

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук,
Захар ДУБОВИЙ

РОЗВИТОК АРТИСТИЗМУ СТУДЕНТІВ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

У професійних підготовці студентів музично-педагогічних спеціальностей важливе місце посідає проблема формування артистизму – професійної якості, що сприяє її успішній самореалізації та творчому вирішенню професійних завдань. Артистизм передбачає не лише досконале оволодіння предметом викладання, зокрема музичною педагогікою, сучасною дидактикою, педагогічною психологією, а й певною мірою мистецтвом акторської майстерності. Саме артистизм є найбільш значущим із цілого ряду якостей, що характеризують постать педагога-музиканта, оскільки є показником рівня його музичної і духовної культури, значення

чого на сучасному етапі важко переоцінити (І. Альохіна, І. Зязюн, Н. Матеш, В. Симоненко та ін.).

Проблема формування артистизму та оволодіння акторсько-сценічними вміннями майбутніми вчителями завжди залишається актуальною, оскільки поставлений голос, добре розвинене мовлення, природні та невимушені жести, висока комунікативна культура є невід'ємними складовими педагогічної майстерності. Водночас, особливого значення артистизм набуває у діяльності педагогів художньо-естетичного циклу, зокрема вчителів музики, відповідальних за розвиток образного мислення учнів, а також за їхнє емоційно-естетичне та моральне вдосконалення (Т. Скорик, 2022).

Між тим, у практиці професійної підготовки майбутніх учителів музики має місце ряд суперечностей, з-поміж яких найбільш значущими є ті, що вбачаються між сучасними вимогами до професійної майстерності педагогів-музикантів та відсутністю конкретних технологій, що забезпечують її формування в стінах закладу освіти.

Загалом артистизм може бути розглянутий як здатність спричиняти комунікативний вплив на аудиторію шляхом зовнішнього висловлювання внутрішнього змісту художнього образу на основі перевтілення (Скорик, 2022, с. 89). Між тим, з огляду на специфіку професії, артистизм педагога у більшості досліджень розглядається як складова професійної компетентності, оскільки дозволяє педагогам більш ефективно взаємодіяти з учнями, збагачувати навчальний процес творчими елементами та сприяти розвитку в них емоційної чутливості й естетичного сприйняття. Тож, артистизм – це не тільки природний дар, а результат копіткої праці, розвитку здібностей до вільного творчого перевтілення й входження в мистецький образ, до яскравого розкриття своєї особистості (Клубкова, 2019).

Основні аспекти артистизму майбутнього педагога охоплюють:

- акторську майстерність, тобто оволодіння акторською технікою, емоційною виразністю і сценічною поведінкою;
- педагогічну майстерність;
- емоційно-вольові якості, які допомагають студентам долати сценічну тривогу та покращувати навички взаємодії з аудиторією;
- досвід роботи з різними жанрами музичного мистецтва;
- досвід імпровізації та музично-творчої й творчо-педагогічної діяльності.

У системі підготовки студентів музично-педагогічних спеціальностей існує чимало можливостей розвитку артистизму. Це, зокрема, робота в хоровому класі, адже хоровий спів – це не тільки колективне виконання музики, але й глибоке емоційне переживання, яке вимагає від студентів високого рівня художньої виразності та сценічної присутності. Виконання хорових творів вимагає від студентів здатності до емоційного самовираження, яке відчувається через голосовий спів і взаємодію з іншими хористами. На заняттях студенти навчаються виражати емоції, які

відповідають характеру музичних творів, що виконуються. Окрім цього хорові заняття вимагають від студентів розвитку сценічної дисципліни – правильної постави, виразу обличчя, рухів тіла. На заняттях хорового співу студенти розвивають здатність до творчої інтерпретації музичних творів, додання власних відтінків у виконання через варіювання темпу, динаміки, або навіть підходу до виконання окремих партій. (Багрій, Т. (2018).

Удосконалення й розвиток артистизм дістає на заняттях з вокалу. Вокал як вид мистецтва вимагає не лише технічної майстерності, але й здатності до глибокого емоційного самовираження. Важливо навчити студентів не просто правильно співати, а й донести до слухачів сенс та емоційне наповнення твору. Задля цього педагог з вокалу повинен забезпечити емоційне занурення студента у зміст твору. Через серію вправ вокаліст має навчитися проникати в сутність, усвідомлювати емоційний зміст і драматургію кожного твору. Це потребує не тільки роботи над технікою, але й розвиток здатності до емоційної емпатії та переживання. На заняттях з вокалу студенти до того ж навчаються використовувати динаміку, тембр і різні вокальні прийоми для створення виразного образу. Водночас відбувається й розвиток сценічної культури: рухів, міміки, жестів, що допомагають створювати цілісний артистичний образ, підкреслювати емоційний посил твору та утримувати увагу аудиторії. Заняття вокалом дозволяють студентам сформувати здатність вносити до виконання свій власний творчий почерк, здійснювати імпровізацію, адаптувати виконання до своїх вокальних особливостей, що підкреслює їхню індивідуальність як артистів. Ці елементи формують у студентів не тільки технічну майстерність, а й повноцінний артистизм, необхідний для успішного сценічного виступу та подальшої педагогічної діяльності.

Розвиток артистизму студентів музично-педагогічних спеціальностей є важливим завданням на заняттях з фахових дисциплін та у позааудиторній роботі, що вможливує інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками та розвиток їх індивідуальності як артистів і майбутніх майстерних педагогів.

На заняттях з фахових методик студенти вивчають теоретичні і практичні аспекти розвитку артистизму і до того ж – розробляють методики навчання, які поєднують технічні прийоми з творчими вправами задля стимулювання художнього мислення та артистичних якостей своїх майбутніх учнів. Майбутні педагоги-музиканти оволодівають мистецькою педагогікою, засвоюють методику роботи з різними віковими групами учнів, зокрема у підготовці концертних програм, оперних або театральних постановок. Студенти вчаться керувати колективною творчою роботою та розвитком сценічних навичок учнів.

Сучасна система професійної підготовки в розвитку артистизму значну роль відводить проєктній діяльності. Студенти розробляють і впроваджують власні методичні проєкти, пов'язані з організацією творчих заходів, де вони

використовують знання з педагогіки та теорії музичного мистецтва для досягнення освітніх цілей.

Зі свого боку, позааудиторна робота забезпечує закріплення та поглиблення якостей артистизму студентів, формує досвід музично-творчої діяльності. Участь у культурних заходах, таких як творчі вечори, концерти, театральні постановки, конкурси, надають студентам можливість експериментувати з різними музичними стилями, розвивати сценічну впевненість та самовираження. Робота у складі творчих гуртків, вокальних ансамблів або інструментальних студій дає змогу студентам реалізовувати свій артистизм у неформальному середовищі, де вони можуть вільно досліджувати свій творчий потенціал і працювати над власними проєктами.

Отже, у контексті оновлення освітніх систем виникає необхідність у підготовці фахівців, здатних не лише викладати музику, але й бути носіями високих художньо-естетичних цінностей, спроможних передати своїм учням не тільки технічні аспекти музичного виконання, але й глибокий емоційний і художній сенс музичних творів. Розвиток артистизму є важливою складовою підготовки студентів музично-педагогічних факультетів як у навчальному процесі, так і в позааудиторній роботі. Заняття з вокалу, хорового співу та фахових методик сприяють формуванню емоційної виразності, сценічної культури та індивідуальності майбутніх педагогів. Позааудиторна робота через творчі проєкти, гуртки та суспільно корисну діяльність надає студентам можливість реалізовувати свій творчий потенціал у неформальних умовах. Фахові методики допомагають студентам розробляти педагогічні підходи, що інтегрують розвиток артистизму з викладанням музичних дисциплін. Між тим, лише цілісний підхід до розвитку артистизму забезпечує підготовку компетентних педагогів, здатних ефективно передавати мистецькі та педагогічні знання своїм учням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багрій, Т. (2018). Артистизм як вияв творчого начала майбутнього педагога-музиканта в диригентсько-хоровій діяльності. *Молодь і ринок*. 2018. № 5 (160). С. 134–138. doi: 10.24919/2308-4634.2018.133924
2. Клубкова, С.А. (2019). Артистизм майбутнього вчителя музичного мистецтва як компонент готовності до хормейстерської діяльності. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2019. Вип. 1–2 (13–14). С. 178–188. doi: 10.24139/978-617-7487-53-0/2019-01-02/178-188
3. Скорик, Т.В. (2022). Основи професійної успішності педагога-музиканта: навчальний посібник. Чернігів: Десна Поліграф, 2022. 156 с.

Ольга ГОРБАТЮК,
здобувачка другого рівня вищої освіти,
Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової;
науковий керівник, доктор мистецтвознавства,

Специфічні риси прояву артистизму виконавця-співака.....	47
Ху Сяоя	
Розвиток артистизму студентів музично-педагогічних спеціальностей у фаховій підготовці.....	50
Горбатюк О.	
Інтерпретаційна компетентність як компонент професійної підготовки викладача бандури.....	53
Клещуков В.	
Специфіка мовленнєвої компетентності фахівців та її формування в межах професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії.....	55
Лін Цзюань, Демидова М.	
Developing the perception of music by romantic composers in future piano teachers.....	58
Янь Веньмей, Горожанкіна О.	
Особливості виконавської інтерпретації творів композиторів-романтиків у творчості китайської піаністки Ван Юйцзя.....	59
Бондар В.	
Формування ціннісних орієнтацій учнів у процесі навчання хоровому співу.....	61
Лі Кайцзянь	
Хореографічний образ як художньо-ментальний ресурс композиційно-постановочної творчості.....	64
Ван Цзялун	
Своєрідність підготовки майбутніх учителів мистецтва до застосування проєктних технологій.....	66
Александрова Н.	
Жанрово-стильова стратегія підготовки майбутніх музикознавців до педагогічної діяльності в закладах музичної освіти.....	68
Ван Бін, Вороновська О.	
Художньо-естетичний потенціал хореографічного мистецтва.....	69
Ван Юньцзе, Демидова М.	
Content and structure of future vocal teachers' self improvement.....	73
Дун Цзінлі, Кьон Н.	
Інноваційні технології розвитку музичних здібностей школярів на уроках музичного мистецтва.....	74
Жао Хуей	
The structure of musical and auditory imagination of a future teacher of on the saxophone.....	76
Ло Шуї, Демидова М.	
The structure of technical skills of the future bachelor of musical art as a psychological procedural category.....	77
Чжуан Цзінь	
Conceptual foundations of improvisation in scientific research.....	79
Карпов, А., Кьон Н.	